نگاه

تجارت آزاد با اتحادیه اوراسیا چگونه به رشد تجارت منجر می‌شود؟

روح‌الله لطیفی
عضو تحریریه «جوان»

سهم ایران از اتحادیه اقتصادی اوراسیا با وجود رشد چشمگیر در چند سال گذشته، سهم کمی از سبد تجاری این اتحادیه است که بخشی از بسترهای لازم برای پرشتاب‌ترشدن تجارت با این اتحادیه تاکنون فراهم شده است؛ گام‌هایی مانند موافقت‌نامه تجارت ترجیحی که از آبان ۱۳۹۸ عملیاتی شد و شاهد رشد ۱۵۴درصدی در صادرات ایران به این اتحادیه در سال ۱۳۹۸ نسبت به سال قبل بودیم. بیش از ۸۰۰کد تعرفه در این گام با کاهش تعرفه گمرکی در این شتاب انتخاب و عملیاتی و کمیته‌ها و جلسات بسیاری در همه زمینه‌ها برای انجام درست این تصمیم تشکیل شد تا اختلافاتی از قبیل تعیین مبدأ تولید، هماهنگ‌سازی HS کدهای گمرکی به واسطه اختلاف در تعداد کدهای گمرکی ایران با هشت رقم و کدهای اعضای اتحادیه با ۱۰ رقم، مسیرها، استانداردها و محاسبات حل شود. گام‌های بعدی پذیرفتن ایران به عنوان عضو ناظر در این اتحادیه و تجارت آزاد با آن بود که هر یک از این گام‌ها هم به سرانجام خود رسیده و بناست بعد از انجام تشریفات قانونی و تصویب تجارت آزاد در مجالس اعضا و ایران ۸۷درصد کالاهای طرفین با تعرفه صفر تبادل شود که این اقدام در حوزه تجارت خارجی تاکنون بی‌نظیر بوده و اولین عضویت ایران در یک اتحادیه منطقه‌ای بر اساس تجارت آزاد است که می‌تواند مقدمه‌ای برای گسترش تجارت، ورود به بازارهای رقابتی با هزینه کمتر باشد. اتحادیه‌ای که ۱۴/۵درصد منابع نفتی دنیا را در اختیار دارد، رتبه نخست تولید گاز با ۳۰/۲درصد سهم جهانی است، رتبه چهارم تولید انرژی برق را به خود اختصاص داده و ۸درصد خط‌آهن جهان در آن فعال است، ۴/۷درصد تولید آهن جهان را دارد و رتبه پنجم تولید فولاد مربوط به کشورهای این منطقه است، ۱۵درصد سرزمین جهان با ۲۰میلیون مترمربع را شامل می‌شود و جمعیتی حدود ۱۸۴میلیون نفر در آن زندگی می‌کنند، این اتحادیه اقتصادی مهم با تولید ناخالص ۴/۷تریلیون دلار مطمئناً بازار جذابی برای بسیاری از کشورهای دنیاست.

■ مجموع تجارت خارجی ۵ کشور عضو اتحادیه اوراسیا

میزان تجارت خارجی اعضای اتحادیه اوراسیا در سال ۲۰۲۳ حدود ۹۰۹میلیارد دلار بوده که روسیه با ۷۲۸میلیارد دلار ۸۰درصد این تجارت را به خود اختصاص داده است، قزاقستان با حدود ۱۴۰میلیارد دلار و سهم ۱۵/۴درصد، ارمنستان با ۲۰/۴میلیارد دلار و ۲/۲درصد از کل تجارت این اتحادیه، قرقیزستان با ۱۵/۷میلیارد دلار و ۱/۷درصد و بلاروس با ۴/۹میلیارد دلار و سهم ۰/۵درصدی از کل تجارت اتحادیه در جایگاه‌های بعدی قرار دارند. صادرات روسیه در سال ۲۰۲۳، ۴۲۴میلیارد دلار، قزاقستان ۷۸/۷میلیارد دلار، ارمنستان ۸/۴میلیارد دلار، قرقیزستان ۳/۳میلیارد دلار و بلاروس ۲/۴میلیارد بود که به ترتیب سهم هر کدام از صادرات ۵۱۷میلیارد دلاری، ۸۲، ۱۵/۲، ۱/۶، ۰/۶ و ۰/۵درصد بوده است. میزان واردات پنج کشور عضو این اتحادیه در سال میلادی قبل، ۳۹۲میلیارد دلار بوده که روسیه با ۷۷/۵درصد ۳۰۴میلیارد دلار، قزاقستان با ۱۵/۶درصد ۶۱/۲میلیارد دلار، قرقیزستان با ۳/۱درصد حدود ۱۲/۳میلیارد دلار، ارمنستان با سهم ۳درصدی ۱۲میلیارد دلار و بلاروس با ۰/۶درصد ۲/۵میلیارد دلار کالا وارد کرده‌اند.

■ سهم ایران از بازار ۹۰۹میلیارد دلاری اوراسیا

تبادل تجاری ایران با پنج کشور عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا در سال ۱۴۰۲، ۷میلیارد دلار بود که ۱/۷میلیارد دلار آن سهم صادرات از ایران و ۵/۳میلیارد دلار سهم واردات از اوراسیا به ایران بوده است.

در سال گذشته با وجود رشد واردات و صادرات ایران با اعضای اتحادیه اوراسیا، ۰/۸درصد از کل تجارت با این اتحادیه سهم ایران بوده که بیش از ۴/۵درصد سهم ایران از واردات کالای این اتحادیه (صادرات از ایران به اتحادیه) و ۱/۴درصد صادرات اعضای اتحادیه به ایران (واردات ایران از اتحادیه اوراسیا) بوده است که این میزان نسبت به کیک تجارت خارجی این اتحادیه سهم ناچیزی به شمار می‌رود که باید با رفع موانع شتاب بیشتری بگیرد. در سال ۱۴۰۲ روسیه با خرید ۹۴۵میلیون و ۶۲۰هزار و ۱۱ دلار ۱۳۰هزارم‌درصد واردات خود را از ایران انجام داده، ارمنستان با ۴۰۹میلیون و ۴۲۸هزار و ۸۰ دلار ۳/۵درصد واردات خود را از کشورمان خریداری کرده، قزاقستان با خرید ۲۱۶میلیون و ۶۱۳هزار و ۱۴۴ دلار ۳۵۴هزارم‌درصد واردات ۶۱میلیارد و ۱۶۰میلیون دلاری خود را از کشورمان تأمین کرده، قرقیزستان با خرید ۷۷میلیون و ۴۹۰هزار و ۵۲۶ دلار کالای ایرانی ۶۳۰هزارم وارداتش از ایران است و بلاروس با خرید ۲۰میلیون و ۳۰۶هزار و ۱۱ دلار ۷۹۵هزارم نیاز کشورش را از ما انجام داده است. در واردات کشورمان از اوراسیا با وجود افزایش ۲۷۸درصدی در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال ۱۳۹۸، یعنی اولین سال اجرای موافقت‌نامه تجارت ترجیحی با این اتحادیه، در حال حاضر ۱/۴درصد از صادرات این اتحادیه به ایران است و عمده آن هم نهاده‌های دامی است که به قول رئیس کل سازمان توسعه تجارت کشور، باعث شده است بازار جدیدی در تأمین این محصولات برای کشور فراهم شود و به جای خرید از برزیل یا کشورهای دوردست با قیمتی مناسب‌تر و محدودیت کمتر از کشورهای نزدیک یا همسایه واردات انجام شود.

نکته‌ای درست که باید برای به دست آوردن سهم بیشتر این بازار چندین برابر تلاش و موانع را برطرف و با وجود حذف تعرفه‌ها شرایط رقابتی را برای تولید کالاهای کیفی و فروش آن در این منطقه دنبال کرد؛ بازاری که با وجود رسیدن به ۷میلیارد دلار تجارت در سال ۱۴۰۲ برایش ۱۰میلیارد دلار هدف‌گذاری شده است، اما هدف بلندمدت می‌تواند حداقل ۱۰درصد این بازار باشد(۹۰میلیارد دلار)؛ هدفی که رئیس جدید سازمان توسعه تجارت نیز آن را دست‌نیافتنی ندانست، به شرط تسهیل در تجارت، حذف موانع، اجتناب از بخشنامه‌های ناگهانی، حذف قوانین مزاحم، تولید مبتنی بر بازارهای جهانی و صادراتی، توسعه دیپلماسی اقتصادی، ایجاد ارتباط مؤثر و مستمر در بازارهای این کشورها، افزایش توان تولید، تأمین، توزیع، زنجیره تأمین به‌روز و حمل‌ونقل کارآمد، تغییر نگاه سنتی در تولید و بازاررسانی و توجه به اصول اقتصادی از جمله آنهاست. اگر چه ممکن است انجام این شروط در نظام اداری کشور سریع، دقیق و مؤثر اتفاق نیفتد اما با اراده سه قوه، همراهی بخش خصوصی و توانمندی بازوان تجاری کشور می‌توان در این مسیر گام‌های بلندی برداشت و سرعت تغییر را برای به دست آوردن سهم منطقی از بازار این اتحادیه با رویکرد عقلایی، دانش روز و روحیه جهادی افزایش داد.

خبر

افتتاح ۷ تصفیه‌خانه فاضلاب کشور تا پایان سال

مدیرعامل شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور از بهره‌برداری از ۷ تصفیه‌خانه فاضلاب تا پایان امسال خبر داد و گفت: ۱۴روستا تا پایان سال از تصفیه‌خانه فاضلاب بهره‌مند می‌شوند.

به گزارش تسنیم، هاشم امینی، مدیرعامل شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور با اعلام این مطلب اظهار داشت: ۲۷۷ تصفیه‌خانه فاضلاب با ظرفیت ۶میلیون مترمکعب در شبانه‌روز در مدار بهره‌برداری است. ۱۰۰ تصفیه‌خانه با ظرفیت ۲میلیون مترمکعب در شبانه‌روز در حال ساخت است که امیدواریم با اختصاص بموقع بودجه، این تعداد تصفیه‌خانه هم به مدار بهره‌برداری برسند.

امینی افزود: تا پایان سال در پنج استان تهران، خوزستان، کرمان، فارس و گیلان هفت تصفیه‌خانه به بهره‌برداری می‌رسد.

گزارش
بهناز قاسمی

تولید ۱۷هزار پرونده قضایی در «سرای ایرانی»!

رئیس سازمان بازرسی قم: عدم‌تطبیق قیمت‌ها، دریافت سود زیاد در قبال فروش کالا، تحویل با تأخیر و عدم‌تحویل کالای مدنظر خریدار از جمله دلایل شکایات مردم از سرای ایرانی قم است

رشد قارچ‌گونه هایپرها در سال‌های اخیر بدون توجه و نظارت دستگاه‌های نظارتی به ویژه بانک مرکزی و رصد نحوه پرداخت تسهیلات کلان در شرایطی که بازار لوازم خانگی بیش از دو سال است در رکود به سر می‌برد، غیرعادی به نظر می‌رسد. بعد از هشدارهای پی‌درپی نمایندگان شهر قم در مجلس و رسانه‌ها از تخصیص اعتبارات بالای بانک‌ها و توزیع رانت به «سرای ایرانی» از مدیرکل بازرسی این استان خبر می‌رسد که سرای ایرانی سال گذشته حدود ۱۷هزار پرونده برای دستگاه قضایی قم تولید کرد؛ عدم‌تطبیق قیمت‌ها، دریافت سود زیاد در قبال فروش کالا، تحویل با تأخیر و عدم‌تحویل کالای مدنظر خریدار از جمله دلایل شکایات است.

■■■

این روزها به هر صنعت و تولیدی سرک می‌کشیم، ردپای انحصار در آن دیده می‌شود. چهار سال است صاحبنظران و فعالان صنعت لوازم خانگی از ایجاد «غده» انحصار در این صنعت سخن می‌گویند.

در سایه کم‌کاری وزارت صمت و سایر متولیان، این موضوع چند سالی است که به سیستم توزیع لوازم خانگی هم سرایت کرده است و کالاهایی که کارخانجات روی آنها قیمت نجومی می‌گذارند، در بخش توزیع و فروش در این سراها ۳۵ تا ۵۰درصد گران‌تر، با اما و اگرهای فراوان به دست مصرف‌کننده و مشتری می‌رسد. نبود نظارت بر بازار فروش لوازم خانگی، مردم را در دام سودهای هنگفت کارخانجات تولیدی، سیستم توزیع و هایپرمارکت‌ها انداخته است؛ بازاری که هیچ نهادی بر عملکرد و قیمت‌های آن نظارتی ندارد.

به‌رغم هشدار رسانه‌ها و کارشناسان اولین شعبه شهر لوازم خانگی در قم در اسفند ۱۴۰۰ افتتاح شد. این هایپرمارکت با تکیه بر منابع بانکی توانست فروش اقساطی کالاها و لوازم خانگی را با چند برابر قیمت واقعی رواج دهد.

بدیهی است بازنشستگان و کارمندان که نقدینگی اندکی برای خرید لوازم خانگی گران داخلی دارند، جذب این فروشگاه‌ها شدند و تسهیلاتی که می‌توانست صرف سرمایه در گردش صنایع کوچک و متوسط یا سرمایه‌گذاری در بخش صنعت و تولید شود، صرف بخش توزیع و بازار مصرف شد. آیا بانک مرکزی یا هر نهاد نظارتی بر عملکرد بانک‌ها و دلالی در بازار مصرف نظارتی دارند؟

ابرفروشگاه‌هایی که چند سالی است با تبلیغات گسترده در رسانه‌ها و بهره‌گیری از امکانات شهرداری‌ها و نظام بانکی توانسته‌اند بازار و بخش توزیع را به دست بگیرند، کالاها را با بالاترین قیمت و سود بانکی به دست مصرف‌کننده می‌رسانند؛ مصرف‌کننده‌ای که باید ماه‌ها برای دریافت کالایش بدود و از همه بدتر قرارداد خریدش قابل فسخ نیست و خدمات پس از فروش بسیار ضعیفی در اختیار او قرار می‌گیرد.

روند فروش کالا در این هایپرمارکت‌ها در سال‌های نخست این بود که سود تسهیلات بانکی از کل مبلغ کالا اخذ می‌شد و سود بانکی از مبلغ پیش‌پرداخت کسر نمی‌شد، اما بعد از مدتی این روند تغییر کرده و سود ۲۲ تا ۳۰ درصدی از مبلغ اقساط اخذ و کالای فروخته‌شده چند برابر گران‌تر از نرخ کارخانه و حتی بازار تعیین قیمت می‌شود.

این هایپرمارکت‌ها با سوءاستفاده از نقاط ضعف دولت در تعادل قیمت کالاها و پایین‌بودن قدرت خرید مردم، تسهیلات بانکی را به بخش مصرف هدایت می‌کنند و کالایی که یک سال پیش از کارخانجات پیش‌خرید کرده‌اند، بالاتر از نرخ روز به مصرف‌کنندگان می‌فروشند. در این میان صاحبان این مارکت‌ها و بانک‌ها بیشترین سود را به جیب می‌زنند و بازندگان اصلی این معامله مصرف‌کنندگان هستند. بگذریم از بدقولی‌هایی که در تحویل کالا و خدمات پس از فروش ضعیفی که به مردم تحمیل می‌شود.

نکته قابل تأمل سودی است که شهرداری‌ها از این هایپرها به جیب می‌زنند و بدون توجه به وضعیت ترافیکی که در محله‌ها ایجاد می‌شود، مجوز ساخت این فروشگاه‌ها را در شلوغ‌ترین و پرترددترین نقاط شهرها صادر می‌کنند، نمونه آن افتتاح سرای ایرانی در منطقه ۱۵ تهران است که چالش‌هایی را برای ساکنان این منطقه به وجود آورده است و هیچ نهاد و سازمانی جوابگوی آن نیست.

■ تشکیل ۱۷هزار پرونده قضایی برای سرای ایرانی قم

فعالان بازار لوازم خانگی با تأکید بر اینکه این بازارها در دو سال اخیر راکدترین بوده است، این سؤال را مطرح می‌کنند که صاحبان هایپرهای لوازم خانگی و فرش با کدام پشتوانه مالی می‌توانند چنین تسهیلاتی دریافت کنند؟

بعد از هشدارهایی که تشکل‌های توزیع لوازم خانگی و فرش و چند تن از نمایندگان استان قم در مجلس به وزارت صمت و نهادهای نظارتی نسبت به روش اداره این هایپرها و حمایت بانک‌ها و تسهیلات‌دهی به توزیع دادند، اخیراً مدیرکل بازرسی قم از تشکیل هزاران پرونده قضایی علیه سرای ایرانی قم خبر می‌دهد و می‌گوید: یکی از ابرشرکت‌های تجاری قم که سرای ایرانی نام دارد، سال گذشته حدود ۱۷هزار پرونده برای دستگاه قضایی قم تولید کرد. عدم‌تطبیق قیمت‌ها، دریافت سود زیاد در قبال فروش کالا، تحویل با تأخیر و عدم‌تحویل کالای مدنظر خریدار از جمله شکایات است.

■ ترفند شهرفرش و سرای ایرانی برای جذب تسهیلات بانکی

احسان فدایی، کارشناس صنعت لوازم خانگی در گفت‌وگو با «جوان» نحوه انحصار صاحبان شهرفرش و سرای ایرانی را تشریح می‌کند و می‌گوید: شکل‌گیری سرای ایرانی و شهرفرش از استان قم از سوی خانواده آزمون آغاز شد؛ یکی در تهران شهرفرش و دیگری در قم سرای ایرانی (توزیع لوازم خانگی) را مدیریت کردند. زمانی که شهرفرش در تهران (جاده مخصوص) راه‌اندازی شد، صنعت فرش ماشینی به شدت دچار رکود شده بود. روش کار به این صورت بود که تولیدکننده فرشی که با این هایپر کار می‌کرد، نمونه این فرش را فقط باید در اختیار شهرفرش قرار می‌داد و اجازه توزیع در خارج از این شبکه را نداشت، به همین دلیل یکی از شعارهای شهرفرش این بود که در تیزرهای تلویزیونی اعلام می‌شد، اگر نمونه این فرش را در بازار ارزان‌تر از شهرفرش پیدا کردید، از ما جایزه می‌گیرید. به این ترتیب توانستند انحصار توزیع را در فرش ماشینی به دست بگیرند. همزمان با تهران، شعبه سرای ایرانی در قم با تکیه بر تسهیلات بانکی استان راه‌اندازی شد. این دو هایپر چند سالی فعالیت کردند و تبلیغات‌شان در اتوبان تهران-قم و جاده مخصوص تهران-کرج دیده می‌شد. زمانی که این سرای قم راه افتاد، صنعت لوازم خانگی نیز به شدت دچار رکود شده بود. صاحب این هایپر طبق قراردادهای بلندمدتی با برندهای مختلف، تولید کارخانه‌ها را روانه انبارهای خود کرد و سودهای هنگفتی عایدش شد، به عبارتی دیگر همزمان با رکود صنعت و کاهش قدرت خرید مردم برای خرید لوازم خانگی که قیمتش نجومی شده بود، به دلیل تحریم‌ها و خروج برندهای خارجی از ایران، این هایپر بزرگ نبض بازار این صنعت را به دست گرفت.

وی می‌افزاید: در همان زمان راه‌اندازی یکی از نمایندگان استان قم در مجلس نسبت به اعطای تسهیلات بالای بانکی به برادران آزمون انتقاد و تأکید می‌کند که تسهیلاتی که باید در اختیار بخش تولید و اشتغال استان قرار گیرد، در اختیار سیستم توزیع فقط یک برند خاص قرار گرفته است.

فدایی تأکید می‌کند: بعد از چند سال، صاحب شهرفرش تهران به فکر راه‌اندازی سرای ایرانی در پایتخت افتاد. این بار نیز در اوج رکود حاکم بر صنعت لوازم خانگی با پشتوانه نظام بانکی در منطقه ۱۵ تهران هایپر جدید شکل گرفت، اما برخلاف گذشته بر فعالیت ۱۳ تا ۱۴هزار خرده‌فروش تأثیر منفی داشت.

فدایی می‌گوید: قطعاً به این روش نوین فروش هیچ ایرادی وارد نیست، اما نکته قابل تأمل تعطیلی خرده‌فروشان و حمایت سیستم بانکی از این هایپرهای انحصارگر است. شاید در سرای ایرانی تهران، صاحب این هایپر ۲ تا ۳هزار اشتغال ایجاد کند اما نمی‌تواند برای ۱۳ تا ۱۴هزار خرده‌فروش پایتخت اشتغال ایجاد کند و این شد که از سال گذشته تاکنون برخی خرده‌فروشان به تعطیلی کشیده شدند.

این کارشناس صنعت لوازم خانگی به نقش پررنگ بانک‌ها در بروز این انحصار در توزیع اشاره می‌کند و می‌افزاید: همواره بخش توزیع و بازار برای دلالان جذاب‌تر بوده است، به ویژه دلالانی که با سپرده‌های مردم سود کلانی از این راه به جیب می‌زنند. بانک‌ها از آن دست دلالانی هستند که در سایه عدم‌نظارت دستگاه‌های نظارتی و بانک مرکزی به جای تسهیلات‌دهی به بخش تولید و صنعت، سرمایه‌های مردم را به سمت بازار مصرف و توزیع سوق می‌دهند. نتیجه آن می‌شود که در سال رشد تولید، بخش صنعت افت ۰/۹درصدی را تجربه می‌کند و در بخش توزیع و بازار تسهیلات بانکی بدون محدودیت، بین شش تا ۲۴ ماه توزیع می‌شود. نمونه این دلال‌بازی فروش اقساطی کالا در شهرهای خانگی و کالاسراهای ایرانی است که از سال ۱۴۰۰ تاکنون رواج یافته است.

فدایی اظهار می‌دارد: بانک‌ها برای سرمایه‌گذاری، رونق اقتصادی و تسهیلگری تأسیس شده‌اند تا مردم از مزایای آنها بهره ببرند و بانک‌ها هم سود منطقی، مشروع و قانونی خود را داشته باشند. فلسفه وجودی بانک و بانکداری سرمایه‌گذاری در جهت تولید است، اما در ایران این اتفاق برعکس می‌افتد، یعنی بانک‌ها به جای سرمایه‌گذاری در زمینه تولید و ایجاد اشتغال که یک سرمایه‌گذاری ریشه‌ای است و رونق اقتصادی را به همراه دارد، بیشتر سعی بر بنگاهداری و دلالی دارند تا سرمایه‌گذاری، چراکه به سود آنی و بیشتر به دلیل اوضاع اقتصادی متغیر گرایش دارند. چنین وضعیتی باعث شده است برخی بانک‌ها که تعداد آنها هم کم نیست، سعی کنند سرمایه‌های خود را که بیشتر سپرده‌های مردم است، در خرید و فروش، ملک، زمین و ساخت‌وسازهای بزرگ هزینه کنند.

> **نبود نظارت بر بازار فروش لوازم خانگی، مردم را در دام سودهای هنگفت کارخانجات تولیدی، سیستم توزیع و هایپرمارکت‌ها انداخته است؛ بازاری که هیچ نهادی بر عملکرد و قیمت‌های آن نظارتی ندارد**

■ ۲ همت تسهیلات فقط در ۶ ماه در جیب سرای ایرانی تهران

فدایی با استناد بر آمار بانک مرکزی می‌گوید: بر اساس گزارش‌های منتشرشده در سایت بانک مرکزی، فقط سرای ایرانی (افسریه) در شش ماهه نخست سال گذشته ۲همت تسهیلات دریافت کرده است. در مقابل در همین دوره به ۵۵مجموعه تولید لوازم خانگی با دهها هزار شاغل و نیروی کار فقط ۱۶همت اختصاص یافته که سهم هر واحد ۲۹۰میلیارد ریال است. علاوه بر این فقط شهرفرش که یک‌دهم شهر لوازم خانگی به لحاظ مشتری و امکانات است نیز در همان دوره ۴هزار و ۳۰۰میلیارد تومان از بانک‌های مختلف تسهیلات گرفته است. با مقایسه این ارقام می‌توان نتیجه گرفت که متأسفانه بانک‌ها بعد از سال‌ها بنگاهداری اکنون تسهیلات‌شان را به سمت فروشگاه‌های بزرگ و هایپرها هدایت کرده‌اند تا سود بیشتری عایدشان شود.

■ بیم بروز انحصار در خرید لوازم خانگی

فدایی تأکید می‌کند: هایپرهایی که در سیستم توزیع فرش و لوازم خانگی انحصار ایجاد کرده‌اند، به زودی وارد انحصار فروش نیز می‌شوند، به این صورت که صاحبان آنها تعیین می‌کنند که چه محصولی با چه قیمت و شرایطی تولید و در اختیار مصرف‌کننده قرار گیرد. بعد از خبر هشدارآمیزی که مدیر کل بازرسی استان قم اخیراً از تشکیل ۱۷هزار پرونده فقط در سرای ایرانی قم منتشر کرده است، باید نهادهای نظارتی و وزارت صمت و بانک مرکزی با حساسیت بیشتری بر عملکرد این هایپرها نظارت کنند.

وی می‌افزاید: در گذشته بسیاری از فروشگاه‌های زنجیره‌ای مواد غذایی و بهداشتی راه‌اندازی شده بود، اما خرده‌فروشان بدون وجود مزاحم فعالیت می‌کردند و هیچ انحصاری ایجاد نشد. متأسفانه در شهرفرش و سرای ایرانی بدون وجود عدالت اجتماعی بسیاری از خرده‌فروشان به تعطیلی کشیده شده‌اند.

وی می‌گوید: با توجه به اینکه الگوی مصرف مردم تغییر کرده است و خرید لوازم خانگی در بسیاری از خانواده‌ها اولویت نخست نیست، باید وزارت صمت و سازمان بازرسی پیش از اینکه این هایپرها بحرانی را در جامعه به وجود آورند، بر عملکردشان و رفع انحصار در توزیع نظارت کنند.

وی می‌افزاید: آیا سازمان حمایت از قیمت‌گذاری لوازم خانگی در این فروشگاه‌ها اطلاع دارد؟ آیا می‌داند هر قطعه لوازم خانگی ۱۰۰ یا ۲۰۰درصد گران‌تر به مصرف‌کننده فروخته می‌شود؟ نحوه تحویل کالا، تغییر برند و مدل کالا هنگام تحویل به مشتری و کسب سود بسیار بالا را کدام نهاد نظارتی پیگیری می‌کند و چرا در این چند سال هیچ نظارتی صورت نگرفته است؟ آیا نهادهای نظارتی منتظرند مانند هایپری که اخیراً اعلام ورشکستگی و بخش تولید را با بحران و چالش جدی روبه‌رو کرده است، دیگر سراها نیز به همین سرنوشت دچار شوند و بعد اقدام کنند؟

فدایی تأکید می‌کند: در حال حاضر سرای بی‌نظیر در قم و سایر سراها در مازندران، اصفهان و سایر شهرها راه‌اندازی شده‌اند که نیاز به پیگیری و رصد دستگاه‌های نظارتی دارد تا از تضییع حقوق مصرف‌کنندگان و خرده‌فروشان جلوگیری شود.

> **بر اساس گزارش‌های منتشرشده در سایت بانک مرکزی، فقط سرای ایرانی (افسریه) در شش ماهه نخست سال گذشته ۲همت تسهیلات دریافت کرده است. در مقابل در همین دوره به ۵۵مجموعه تولید لوازم خانگی با دهها هزار شاغل و نیروی کار فقط ۱۶همت اختصاص یافته است**

گزیده خبر

خودروهای داخلی بنزین را می‌بلعند

سردار حسین رحیمی، رئیس پلیس امنیت اقتصادی فراجا با رد برخی اعداد مطرح‌شده در رسانه‌ها درباره حجم قاچاق بنزین در کشور گفت: اعداد مطرح‌شده به هیچ وجه درست نیستند و با توجه به افزایش روزافزون خودروهای داخلی، عمده بنزین تولیدی در کشور از سوی خودروهای داخلی مصرف می‌شود.

به گزارش تسنیم، قاچاق سوخت یکی از معضلات مهم اقتصادی کشور است، چراکه این معضل اقتصادی جای صادرات رسمی فرآورده‌های نفتی را گرفته و به ایجاد و تشدید ناترازی سوخت منجر شده است.

براساس آمار روزانه به طور متوسط ۱۱۴میلیون لیتر گازوئیل در کشور تولید می‌شود که با احتساب روزانه ۲۰میلیون لیتر قاچاق، یعنی بیش از یک‌ششم تولید روزانه گازوئیل کشور، از شبکه رسمی توزیع سوخت خارج می‌شود که رقمی بسیار بزرگ است و نشان‌دهنده عدم‌نظارت کافی بر شبکه عرضه سوخت کشور دارد.

یکی از اختلاف‌نظرها در زمینه قاچاق سوخت، حجم روزانه آن است که به طور متوسط در بین تمامی اظهارات بین ۱۰ تا ۳۰میلیون لیتر روزانه قاچاق سوخت (بنزین و گازوئیل) برآورد می‌شود، اما در بین اظهارات مختلف، برخی اظهار نظرها غلوآمیز جلوه می‌کند. به طور مثال اخیراً یکی از کارشناسان اقتصادی از قاچاق روزانه ۵۰میلیون لیتری بنزین خبر داده است، درحالی که قاچاق کشف‌نشده منطقاً از مرزهای غیررسمی و مخفیانه باید صورت بگیرد و این حجم از قاچاق از مرزهای غیررسمی، نیاز به ناوگان عظیم جاده‌ای یا دریایی دارد که بعید به نظر می‌رسد. در عین حال، مجموع اظهارات مسئولان و کارشناسان ذی‌ربط حکایت از سهم حدوداً ۸۰درصدی گازوئیل در قاچاق سوخت کشور دارد، به عبارتی سهم بنزین به مراتب کمتر از گازوئیل در زمینه قاچاق است.

سردار حسین رحیمی، رئیس پلیس امنیت اقتصادی فراجا در حاشیه دیدار با مدیرعامل شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران در گفت‌وگویی که با سایت اطلاع‌رسانی وزارت نفت داشته است، با رد برخی اعداد مطرح‌شده در رسانه‌ها درباره حجم قاچاق بنزین در کشور گفت: اعداد مطرح‌شده به هیچ وجه درست نیستند و با توجه به افزایش روزافزون خودروهای داخلی، عمده بنزین تولیدی در کشور از سوی خودروهای داخلی مصرف می‌شود.

وی افزود: عمده عرضه خارج از شبکه و قاچاق سوخت مربوط به گازوئیل و بخش کوچکی از آن مربوط به بنزین است.

سردار رحیمی عمده قاچاق سوخت در کشور را مربوط به فرآورده گازوئیل اعلام کرد و گفت: حجم کشفیات کشور در حوزه قاچاق سوخت حاکی از قاچاق روزانه حدود ۲۰میلیون لیتر نفت‌گاز در کشور است که حتی یک‌میلیون لیتر هم برای ما رقم بسیار بزرگی به‌شمار می‌رود و با اجرای طرح‌های ویژه در حال مبارزه تخصصی برای جلوگیری از عرضه خارج از شبکه سوخت و شناسایی گلوگاه‌های قاچاق هستیم.

درخواست‌های نامتعارف وزرا برای تأمین بودجه از صندوق توسعه ملی

رئیس صندوق توسعه ملی در توئیتی به درخواست‌های وزرا و مسئولان دولتی برای استفاده از منابع صندوق واکنش نشان داد و تأکید کرد که این درخواست‌ها با مأموریت‌های اصلی صندوق توسعه ملی در تعارض است.

به گزارش مهر، مهدی غضنفری، رئیس صندوق توسعه ملی، در تازه‌ترین توئیت خود در ایکس به فشارهای متعدد دستگاه‌های دولتی برای تأمین کسری بودجه و حل مشکلات مالی از منابع صندوق توسعه ملی واکنش نشان داد.

وی به درخواست‌های وزرای اقتصاد، نفت، نیرو، کشاورزی، صمت و گردشگری اشاره کرد و گفت که این درخواست‌ها ممکن است از دیدگاه دستگاه‌ها موجه به نظر برسند، اما تأمین مالی این نیازها با مأموریت‌های اصلی صندوق توسعه ملی در تضاد است.

غضنفری با تأکید بر اینکه صندوق توسعه ملی برای نسل‌های آینده تأسیس شده و وظیفه آن حفظ و افزایش ثروت ملی است، به عدم بازپرداخت مطالبات معوق صندوق نیز انتقاد کرد و آن را رفتاری غیرحرفه‌ای دانست که به تأخیر در ایفای وظایف صندوق توسعه ملی منجر می‌شود.

در پایان، غضنفری با استفاده از استعاره‌ای تأکید کرد که صندوق توسعه ملی همچون نهالی است که برای ثمردهی به نسل‌های آینده کاشته شده است و باید به درستی از آن مراقبت شود تا در شرایط دشوار اقتصادی بتواند به حیات خود ادامه دهد.

طلای جهانی هم ارزان شد اما سکه و طلا نه!

طبق تحلیل نایب رئیس سابق اتحادیه طلا و جواهر تهران، به رغم کاهش بهای طلا در بازارهای جهانی اما نوسانات افزایشی نرخ ارز نه تنها اجازه کاهش قیمت سکه و طلا در بازارهای داخلی را نداد که سبب افزایش بهای آنها هم شد، البته بخش قابل توجهی از افزایش بهای سکه امامی، ناشی از افزایش حباب سکه بوده است.

محمد کشتی‌آرای در گفت‌وگو با ایسنا در رابطه با وضعیت یک هفته اخیر بازار سکه و طلا اظهار کرد: برخلاف هفته‌های گذشته که قیمت جهانی طلا سیر صعودی داشت، اما این هفته روندی نزولی پیدا کرد و به طور متوسط با ۳۷ دلار کاهش هفتگی، روز پنج‌شنبه به ۲هزار و ۶۱۶ دلار رسید.

نایب رئیس سابق اتحادیه طلا و جواهر تهران خاطرنشان کرد: به رغم اینکه قیمت اونس جهانی با کاهش همراه بود، اما نوسانات افزایشی نرخ ارز طی این هفته، سبب شد قیمت طلا و سکه تحت تأثیر افزایش نرخ ارز قرار گیرد و روند افزایشی را ثبت کرد.

وی در رابطه با تغییرات قیمت انواع قطعات سکه و طلا در بازار و آخرین قیمت‌ها در پایان هفته گفت: هر قطعه سکه تمام طرح جدید با یک‌میلیون و ۱۵۰هزار تومان افزایش نسبت به ابتدای هفته در آخرین معاملات روز پنج‌شنبه به ۴۹میلیون و ۷۵۰هزار تومان رسید که قسمتی از این افزایش، به خاطر افزایش حباب سکه بوده است. سکه تمام طرح قدیم نیز با ۵۰۰هزار تومان افزایش هفتگی به ۴۳میلیون و ۵۰۰هزار تومان رسید.

کشتی‌آرای ادامه داد: نیم سکه با ۱۰۰هزار تومان افزایش هفتگی در آخرین معاملات پنج‌شنبه ۲۶میلیون و ۸۰۰هزار تومان قیمت داشت. ربع سکه بدون تغییر ۱۷میلیون و ۷۰۰هزار تومان معامله شد و سکه‌های یک گرمی بانک مرکزی نیز بدون تغییر ۸میلیون و ۱۰۰هزار تومان دادوستد شد. در بازار طلا نیز هر مثقال طلای آب شده (۱۷عیار) ۱۴۵هزار تومان افزایش بها را نسبت به ابتدای هفته تجربه کرد و به ۱۷میلیون و ۷۹۰هزار تومان رسید. هر گرم طلای ۱۸ عیار نیز با ۳۳هزار تومان افزایش ۴میلیون و ۱۰۶هزار تومان مبنای معاملات طلا در بازار کشور قرار گرفت.

این کارشناس بازار سکه و طلا خاطرنشان کرد: حباب سکه نیز در پایان هفته به ۹میلیون و ۵۰۰هزار تومان افزایش رسید که به طور متوسط ۷۰۰هزار تومان حباب سکه افزایش داشته است، همانطور که اشاره شد، از ۱/۱میلیون افزایش بهای سکه امامی حدود ۱۰۰هزار تومان به خاطر افزایش حباب سکه بوده است.